

KIAUŠINIAI / EGGS

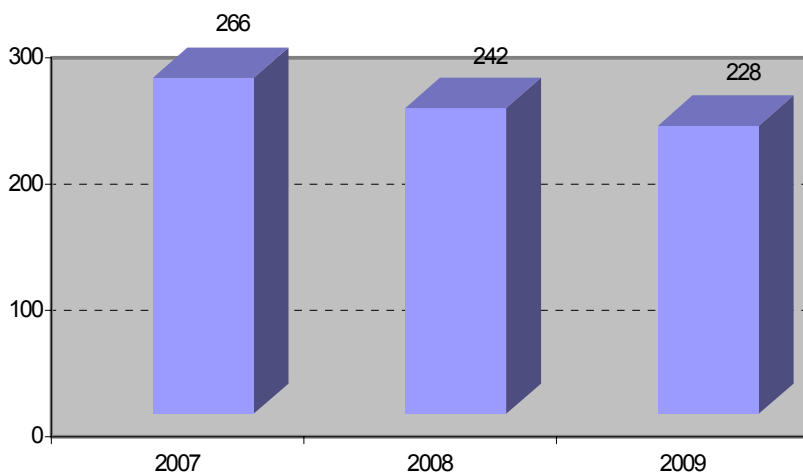
Laura PETRAUSKAITĖ

LAEI Produktų rinkotyros skyriaus ekonomistė,

laura@laei.lt

Dėl sąlyginai aukštų kiaušinių kainų pastaruoju metu jų vartojimas mažėjo. 2009 metų I ketvirtį, palyginti su 2008-ųjų tuo pačiu laikotarpiu, lietuviškų kiaušinių vidaus rinkoje parduota 1,5 proc. mažiau. Mažėjo jų paklausa ir užsienio rinkose. Reaguodami į besikeičiančią situaciją, gamintojai buvo priversti mažinti kiaušinių gamybos apimtis.

Vidaus rinka. 2009 metų I ketvirtį, palyginti su 2008-ųjų atitinkamu laikotarpiu, kiaušinių surinkimo apimtys krito 9 proc. (1 pav.).

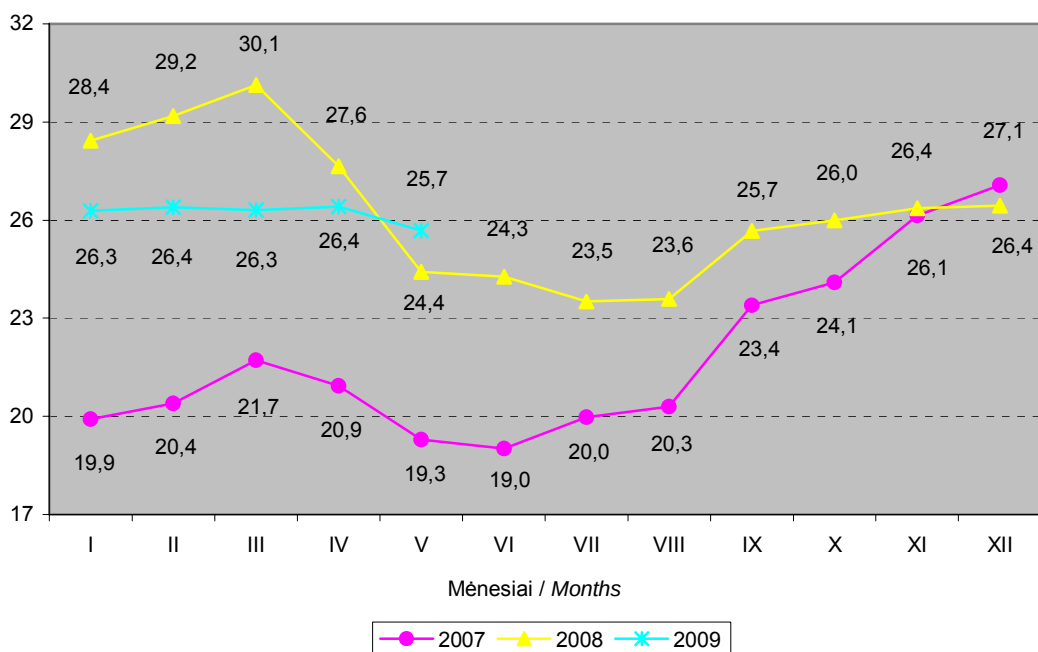
1 pav. Kiaušinių surinkimas Lietuvoje 2007–2009 metų I ketvirtį, mln. vnt.

Figure 1. Production of eggs in Lithuania in the 1st quarter of 2007–2009, mill. pieces

Šaltinis: Statistikos departamento prie LRV duomenys.

2009 metų sausio–balandžio mėnesiais supirkta 1,1 proc. mažiau kiaušinių nei tuo pačiu laikotarpiu 2008-aisiais. 2009 metų I ketvirtį Lietuvoje supirkta 51,6 proc. surinktų kiaušinių, o prieš metus – 49,4 proc. Tokius lietuviškų kiaušinių vartojimo, supirkimo ir gamybos pokyčius lėmė šių produktų kainų nekonkurencingumas, palyginti su Lenkijos kainomis.

Po ilgo kilimo vidutinės didmeninės A klasės kiaušinių kainos jau pirmoje 2008 metų pusėje ėmė mažėti. 2009-ųjų sausio–gegužės mėnesiais lietuviškų kiaušinių didmeninė kaina buvo 6,2 proc. mažesnė nei atitinkamu laikotarpiu prieš metus. Vien 2009 metų sausio–gegužės mėnesiais šių produktų kaina nukrito apie 2,3 proc. Tačiau, palyginti su 2007-ųjų pirmaisiais penkiais mėnesiais, vidutinės didmeninės A klasės kiaušinių kainos 2009 metais buvo 28,2 proc. didesnės (2 pav.).

2 pav. Šviežių supakuotų A klasės kiaušinių vidutinės didmeninės kainos Lietuvoje 2007–2009 metais, Lt/100 vnt.
Figure 2. Average wholesale price of eggs (Class A, packed) in Lithuania in 2007–2009, Lt/100 pieces

Šaltinis: ŽŪMPRIS.

Lyginant 2009 metų pirmuosius penkis mėnesius su atitinkamu 2008-ųjų laikotarpiu, matyti, kad vidutinės didmeninės kiaušinių kainos ES beveik nepakito (1 lentelė). Labiausiai kiaušiniai per metus pabrango Austrijoje (19,5 proc.), Bulgarijoje (12,4 proc.) ir Prancūzijoje (10,9 proc.).

2009 metų gegužės mėnesį, palyginti su tų pačių metų sausiu, kiaušinių kainos mažėjo ne tik Lietuvoje, bet ir beveik pusėje kitų ES šalių. Labiausiai kiaušiniai per šiuos metus atpigo Nyderlanduose (21,5 proc.), Slovakijoje (13,9 proc.) ir Vokietijoje (9,9 proc.). Kitose ES šalyse jie brango. Didžiausias kainų šuolis nuo 2009 metų pradžios iki gegužės mėnesio užfiksuotas Jungtinėje Karalystėje (10,9 proc.), Prancūzijoje (8,9 proc.) ir Maltoje (7,5 proc.). Aukščiausia šviežių L–M grupės kiaušinių vidutinė didmeninė kaina 2009 metų pradžioje buvo Kipre. Šioje šalyje ji 50 proc. viršijo ES vidurkį. Tuo tarpu mažiausia – Nyderlanduose, kur jų kaina buvo 27 proc. mažesnė nei vidutinė ES.

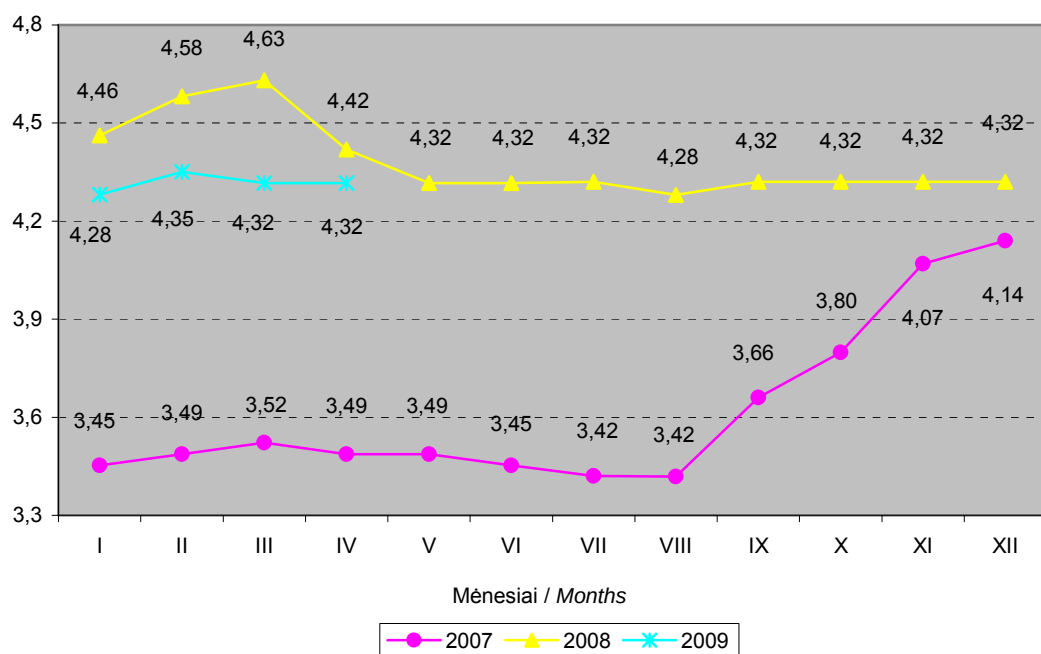
Lietuviškų kiaušinių didmeninė kaina 2009-aisiais gerokai sumažėjo, todėl ES tapo šiek tiek konkurencingesnė nei praėjusiais metais. Deja, pirmuosius penkis 2009-ųjų mėnesius ji 3,7 proc. viršijo ES vidurkį, nors iki 2008-ųjų to nėra buvę.

Mažmeninė kiaušinių kaina Lietuvoje 2008 metais taip pat pradėjo mažėti, o nuo gegužės ilgą laiką laikėsi tokio paties lygio. 2009 metų sausio–gegužės mėnesiais ji vis dar išliko tokia pati, nors, palyginti su 2008 metų atitinkamu laikotarpiu, šiemet kiaušinių mažmeninė kaina buvo 4,5 proc. mažesnė (3 pav.).

Šviežių L–M grupės kiaušinių vidutinės didmeninės kainos ES valstybėse
 2008 ir 2009 metų sausio–gegužės mėnesiais, Lt/100 kg
*Average wholesale price of fresh eggs (L–M group) in the EU countries
 in January–May 2008 and 2009, Lt/100 kg*

Šalis / Country	2008	2009	Pokytis, proc. Change, %
Nyderlandai / Netherlands	299,4	292,4	97,7
Malta / Malta	358,2	334,4	93,4
Belgija / Belgium	337,2	346,0	102,6
Čekija / Czech Republic	406,3	351,5	86,5
Jungtinė Karalystė / United Kingdom	392,9	357,1	90,9
Vokietija / Germany	359,9	368,0	102,3
Vengrija / Hungary	414,3	372,7	90,0
Rumunija / Romania	372,8	373,1	100,1
Lenkija / Poland	422,7	376,5	89,1
Ispanija / Spain	368,9	378,3	102,5
Portugalija / Portugal	366,7	378,7	103,3
Estija / Estonia	426,2	388,6	91,2
Prancūzija / France	354,2	392,7	110,9
Suomija / Finland	431,1	399,1	92,6
Slovakija / Slovakia	391,0	402,2	102,9
Lietuva / Lithuania	450,9	415,4	92,1
Bulgarija / Bulgaria	377,6	424,5	112,4
Slovėnija / Slovenia	450,3	437,5	97,1
Austrija / Austria	370,7	443,1	119,5
Latvija / Latvia	457,0	455,8	99,7
Graikija / Greece	465,1	474,0	101,9
Airija / Ireland	515,0	506,0	98,3
Italija / Italy	548,4	563,5	102,8
Danija / Denmark	538,5	568,2	105,5
Švedija / Sweden	644,3	573,4	89,0
Kipras / Cyprus	563,0	600,1	106,6
ES / EU	399,9	400,4	100,1

Šaltinis: Europos Komisijos duomenys.

3 pav. Mažmeninės kiaušinių kainos Lietuvoje 2007–2009 metais, Lt/10 vnt.
Figure 3. Retail price of eggs in Lithuania in 2007–2009, Lt/10 pieces

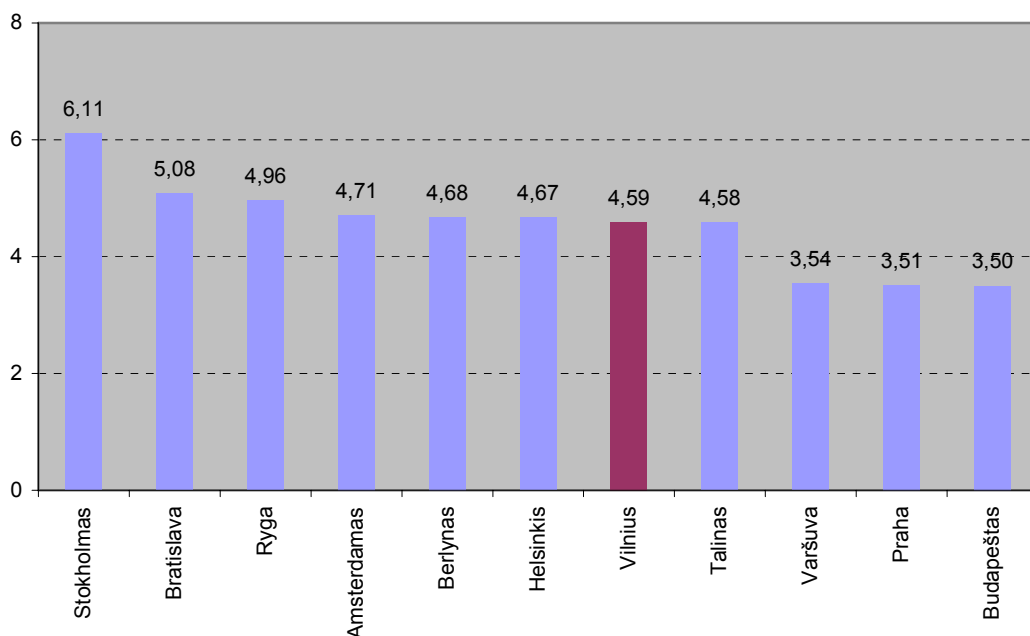
Šaltinis: Statistikos departamento prie LRV duomenys.

Žemės ūkio rūmų duomenimis, turguje kiaušinių kaina taip pat kasmet didėjo. 2009 metų sausio–gegužės mėnesiais turguje kaimiški kiaušiniai kainavo 6,0 proc., o paukštyną – 2,5 proc. brangiau nei 2008-aisiais tuo pačiu metu.

Nors kiaušinių kainos pastaruoju metu Lietuvoje gana aukštos, mūsų šalyje jie nėra patys brangiausi ES (4 pav.). Pavyzdžiui, Švedijos sostinėje kovo mėnesį kiaušiniai kainavo 33 proc., Rygoje – 8 proc. brangiau nei Vilniuje. Taline ir Varšuvoje kiaušinių kainos buvo atitinkamai 0,2 ir 23 proc. mažesnės.

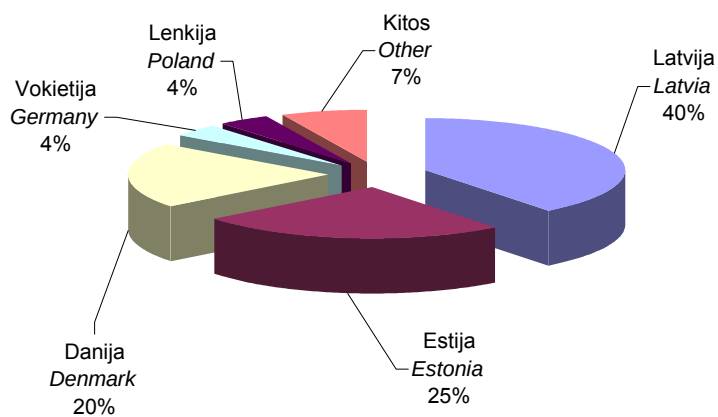
Užsienio prekyba. 2009 metų I ketvirtį Lietuvos užsienio prekybos naminių paukščių kiaušinių balansas, kaip ir daugelį pastarųjų metų, buvo teigiamas. 2009 metais Lietuvoje įvairaus apdorojimo kiaušinių eksportas beveik 13 kartų viršijo įvežamos produkcijos kiekį. Eksportuota apie 21 proc. Lietuvoje surinktų kiaušinių (2,9 tūkst. t už 11,5 mln. Lt).

Daugiausia naminių paukščių kiaušinių 2009 metų I ketvirtį Lietuva eksportavo į Latviją (1,1 tūkst. t), Estiją (0,8 tūkst. t) ir Vokietiją (0,4 tūkst. t) (5 pav.). Iš viso kiaušinių iš Lietuvos išvežta į 10 ES šalių bei Rusiją ir Turkiją.

4 pav. Mažmeninės kiaušinių kainos kai kurių ES valstybių sostinėse 2009 metų kovo mėnesį, Lt/kg
 Figure 4. Retail price of eggs in the capital cities of selected EU countries in March 2009, Lt/kg

Šaltinis: ŽŪMPRIS.

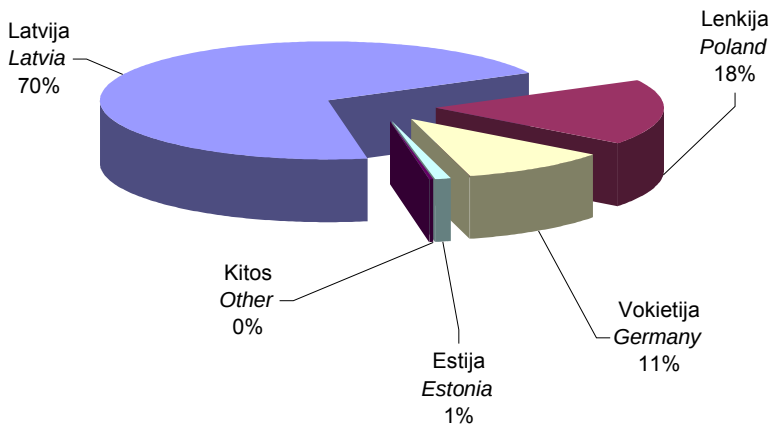

5 pav. Kiaušinių eksporto struktūra 2009 metų I ketvirtį
 Figure 5. Structure of egg export in the 1st quarter of 2009

Šaltinis: ŽŪM užsienio prekybos duomenų bazė.

Per 2009 metų pirmuosius tris mėnesius į mūsų šalį įvežta 227,1 t kiaušinių už 1,4 mln. Lt. Šis produkcijos kiekis sudaro apie 1,6 proc. Lietuvoje surenkamų kiaušinių. Kiaušinių įvežta 53 proc. daugiau ir už beveik 25 proc. didesnę sumą nei prieš metus. Vidutinė įvairaus apdorojimo vienos įvežtos kiaušinių tonos kaina buvo 6 tūkst. Lt – 35 proc. mažesnė nei atitinkamu 2008-ųjų laikotarpiu.

2009 metų I ketvirtį daugiausia naminių paukščių kiaušinių įvežta iš Latvijos (158,7 t), Lenkijos (41,3 t) ir Vokietijos (23,9 t) (6 pav.). Iš viso į Lietuvą naminių paukščių kiaušinių buvo importuojama iš 7 ES šalių.

6 pav. Kiaušinių importo struktūra 2009 metų I ketvirtį
Figure 6. Structure of egg import in the 1st quarter of 2009

Šaltinis: ŽŪM užsienio prekybos duomenų bazė.

Prognozės. Nusistovėjusios paukščių lesalų kainos stabilizavo ir kiaušinių kainas. Tačiau sumažėjusi jų paklausa ir didelė konkurencija iš aplinkinių rinkų gali priversti gamintojus ir prekybininkus leisti kainas. Mažmeninės kiaušinių kainos šiemet neturėtų viršyti buvusių 2008-aisiais.